

Bruxelles, 18.4.2013
COM(2013) 225 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Sprijinul financiar pentru eficiența energetică a clădirilor

(Text cu relevanță pentru SEE)

{SWD(2013) 143 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Sprijinul financiar pentru eficiența energetică a clădirilor

(Text cu relevanță pentru SEE)

CUPRINS

1.	De ce este necesar acest raport?	4
2.	Clădirile din Europa	4
3.	Sprijinul financiar din partea UE pentru eficiența energetică a clădirilor	4
4.	Finanțarea din partea instituțiilor financiare internaționale (IFI) destinată eficienței energetice a clădirilor	7
5.	Finanțarea eficienței energetice a clădirilor prin programe naționale.....	8
6.	Finanțarea din partea sectorului privat destinată eficienței energetice a clădirilor	8
7.	Cum poate fi încurajată efectuarea mai multor investiții de eficiență mai mare?	9
8.	Concluzii	12

1. DE CE ESTE NECESAR ACEST RAPORT?

Clădirile constituie elementul central al politicii UE privind eficiența energetică, deoarece locuințele, birourile, magazinele și alte clădiri sunt responsabile pentru aproximativ 40 % din consumul final de energie (și 36 % din emisiile de gaze cu efect de seră). În plus, după sectorul energetic, acest sector oferă cel mai mare potențial neexploatat de obținere a economiilor de energie în condiții de rentabilitate. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor conduce și la importante beneficii conexe, printre care se numără crearea de locuri de muncă, diminuarea penuriei de combustibili, ameliorarea sănătății publice și creșterea securității energetice și a competitivității industriale.

Prezentul raport are două obiective. În primul rând, în temeiul articolului 10 alineatul (5) din Directiva privind performanța energetică a clădirilor (reformată) – Directiva 2010/31/UE¹, denumită în continuare „Directiva PEC” – Comisia trebuie să prezinte o analiză privind eficiența utilizării fondurilor din partea UE, a BEI și a altor instituții financiare publice, precum și privind coordonarea finanțării din partea Uniunii cu finanțarea națională. Prezentul raport cuprinde rezultatele principale ale acestei analize.

În al doilea rând, noua Directivă privind eficiența energetică (Directiva 2012/27/UE², denumită în continuare „Directiva EE”) solicită statelor membre să stabilească, până în aprilie 2014, o strategie pe termen lung pentru mobilizarea investițiilor în renovarea patrimoniului național imobiliar. De asemenea, conform Directivei EE, Comisia trebuie să asigure statelor membre asistență pentru instituirea facilităților de finanțare în vederea creșterii eficienței energetice. Prin urmare, prezentul raport are și scopul de a indica modul de îmbunătățire a sprijinului financiar pentru eficiența energetică a clădirilor.

Prezentul raport este însoțit de un Document de lucru al serviciilor Comisiei care oferă mai multe detalii cu privire la patrimoniul imobiliar european și instrumentele de sprijin financiar instituite la nivelul UE și la nivel național.

2. CLĂDIRILE DIN EUROPA

O analiză a patrimoniului imobiliar european arată diferențe semnificative între caracteristici cum ar fi vechimea, tipul de construcție, tipul de proprietate, rata de renovare și performanța energetică a clădirilor din diferite state membre. În consecință, deși politicile și cadrele de reglementare naționale au teme comune, măsurile de îmbunătățire a patrimoniului imobiliar vor trebui să țină seama de aceste diferențe. Abordarea de tip „soluție universală” nu este adecvată.

3. SPRIJINUL FINANCIAR DIN PARTEA UE PENTRU EFICIENȚA ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR

Uniunea Europeană susține de mulți ani îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor, printr-o serie de programe de sprijin financiar. Tabelul de mai jos oferă o imagine de ansamblu a principalelor instrumente și finanțări disponibile.

¹ JO L 153, 18.6.2010, p. 13.

² JO L 315, 14.11.2012, p. 1.

Sursa de finanțare	Instrumente/mecanisme	Finanțare totală disponibilă	Finanțare destinată EE
Fondurile politicii de coeziune	Programe operaționale, inclusiv instrumente financiare (de ex., JESSICA)	10,1 miliarde EUR prevăzute pentru energia sustenabilă (RES & EE)	5,5 miliarde EUR prevăzute pentru EE, cogenerare și management energetic
Finanțarea pentru cercetare	PC 7 (de ex., Concerto, E2B PPP, Orașe inteligente)	2,35 miliarde EUR pentru cercetarea energetică	290 milioane EUR pentru eficiența energetică
Fondurile politicii de extindere	Facilitățile IFI (SMEFF, MFF, EEFF)	552,3 milioane EUR (respectiv 381,5 + 117,8 + 53)	Aproximativ o treime din finanțarea totală destinată proiectelor din industrie și clădirilor
Programul energetic european pentru redresare (PEER)	Fondul European pentru Eficiență Energetică (EEE-F)	265 milioane EUR	70 % din finanțare este dedicată eficienței energetice
Programul pentru competitivitate și inovare (PCI)	Programul „Energie Inteligentă pentru Europa” (inclusiv ELENA) Programul de sprijin pentru politica în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (ICT PSP)	Aproximativ 730 milioane EUR pentru fiecare program	Aproximativ 50 % din finanțare a fost dedicată eficienței energetice în toate sectoarele

Tabelul 1: Finanțarea destinată eficienței energetice în contextul actualului Cadru financiar multianual (2007-2013)³

În următoarele secțiuni sunt date mai multe detalii cu privire la aceste instrumente.

3.1. Fondurile politicii de coeziune

În actuala perioadă de programare 2007-2013, au fost prevăzute aproximativ 10,1 miliarde EUR pentru investițiile în energie sustenabilă din întreaga UE, din care aproximativ 5,5 miliarde EUR au fost dedicate eficienței energetice. Cotele relative alocate pentru eficiența energetică diferă de la un stat membru la altul, în funcție de volumul total de fonduri disponibile, de necesitățile naționale și de prioritățile stabilite de fiecare stat membru. Până la sfârșitul anului 2011, au fost alocate aproape 3,8 miliarde EUR pentru proiectele specifice din domeniul eficienței energetice, inclusiv pentru fondurile de tip revolving, ceea ce reprezintă o rată de execuție de 68 %.

Experiența ultimilor ani arată că statele membre utilizează din ce în ce mai mult fondurile politicii de coeziune în scopuri de eficiență energetică, în special a clădirilor, și că instrumentele financiare sunt din ce în ce mai solicitate. Cu toate acestea, nu există date cuprinzătoare privind impactul acestor fonduri asupra economiilor de energie din sectorul construcțiilor.

3.2. Finanțarea pentru cercetare

În contextul actualului Program-cadru al UE pentru cercetare & dezvoltare 2007-2013, s-au alocat 290 milioane EUR pentru eficiența energetică. Două proiecte de cercetare au vizat în mod specific sectorul construcțiilor:

- Parteneriatul public-privat „Clădiri eficiente din punct de vedere energetic” a beneficiat de 1 miliard EUR pentru a promova tehnologiile ecologice și dezvoltarea sistemelor și a materialelor eficiente din punct de vedere energetic pentru clădirile noi și cele renovate (inclusiv pentru clădirile istorice), în vederea reducerii radicale a consumului de energie și a emisiilor de CO₂.

³ A se remarca faptul că, de regulă, în cazul acestei finanțări, nu a fost posibilă identificarea cotei alocate măsurilor referitoare la clădiri.

- Inițiativa CONCERTO a avut scopul de a demonstra că optimizarea patrimoniului imobiliar al unor întregi comunități este mai eficientă și mai ieftină decât optimizarea fiecărei clădiri în parte. Începând din 2005, prin această inițiativă au fost cofinanțate proiecte în 58 de comunități, cu aproximativ 180 milioane EUR, ceea ce a condus la reducerea cu circa 310 000 tone pe an a emisiilor de CO₂ din sectoarele imobiliare respective și la reducerea cu 20 % a consumului total de energie electrică.

3.3. Finanțarea extinderii prin intermediul facilităților IFI

O serie de programe de finanțare ale UE sunt implementate în cooperare cu instituțiile financiare internaționale (IFI). Aceste facilități financiare intermediare de IFI⁴ au fost instituite în cadrul instrumentului PHARE și combină granturile UE cu finanțarea IFI. Din suma totală de aproximativ 550 milioane EUR alocată de UE, circa o treime a fost repartizată proiectelor de eficiență energetică din sectoarele industrial și al construcțiilor.

Programele de eficiență energetică au fost pe deplin instituite în 2010 și au înregistrat progrese notabile, concretizate în investiții de 518 milioane EUR pornind de la granturi UE în valoare de 112 milioane EUR. Deoarece proiectele individuale variază considerabil, nu este disponibilă o imagine de ansamblu cuprinzătoare a impactului acestor facilități.

3.4. EEE-F

Fondul European pentru Eficiență Energetică (EEE-F) a fost înființat în 2011 cu un volum de 265 milioane EUR, finanțatorii fiind Uniunea Europeană⁵, Banca Europeană de Investiții, Cassa dei Depositi e Prestiti din Italia și Deutsche Bank. Fondul oferă instrumente de debit, de capital și de garantare, precum și granturi de asistență tehnică pentru susținerea dezvoltării de proiecte. Un procent de aproximativ 70 % din finanțare este destinat proiectelor de eficiență energetică, restul fiind alocat pentru energia regenerabilă și transportul urban curat. Fondul vizează consacrarea în practica curentă a tehnologiilor deja demonstrate, precum și consolidarea pieței europene a societăților de servicii energetice (*energy service company* – ESCO) și încurajarea recurgerii la contractarea performanței energetice (*energy performance contracting* - EPC). În prezent există un singur proiect semnat, alte 39 de proiecte fiind în pregătire. Eficacitatea fondului va fi evaluată în 2013.

3.5. Programul „Energie inteligentă pentru Europa” II (Programul IEE II)

Programul IEE II vizează depășirea barierelor netehnologice în calea inovării, adoptării, implementării și diseminării soluțiilor care contribuie la furnizarea în Europa a energiei sustenabile și sigure la prețuri competitive. Din bugetul total de 730 milioane EUR, aproximativ 50 % a fost alocat pentru eficiența energetică.

În ceea ce privește eficacitatea programului, se estimează că proiectele selectate în perioada 2009-2011 au mobilizat investiții cumulate de peste 1 500 milioane EUR în energia sustenabilă. Economii de energie din combustibili fosili și reducerile de emisii estimate pentru toate aceste proiecte au fost de cel puțin 350 000 tone de echivalent petrol pe an și, respectiv, 1 200 000 tone de echivalent CO₂ pe an.

Facilitatea „Asistență europeană pentru energie locală” (*European Local Energy Assistance* - ELENA), finanțată prin Programul IEE II, oferă granturi autorităților publice locale și regionale pentru dezvoltarea, structurarea și lansarea investițiilor în eficiență energetică și energie regenerabilă. Aceasta este implementată prin intermediul IFI și acoperă până la 90 %

⁴ Facilitatea de Finanțare pentru Eficiență Energetică (EEFF), Facilitatea de finanțare municipală (MFF) și Facilitatea de finanțare a IMM-urilor (SMEFF).

⁵ Bugetul UE a conferit Fondului suma de 125 milioane EUR + 20 milioane EUR pentru asistență tehnică + 1,3 milioane EUR pentru activități de sensibilizare.

din costurile aferente sprijinului de natură tehnică. De la lansarea sa și până la sfârșitul anului 2012, facilitatea a furnizat un total de 31 milioane EUR sub formă de contribuții la dezvoltarea proiectelor.

O analiză a performanțelor facilității ELENA - BEI arată că efectul de levier corespunzător proiectelor actuale este de 54, respectiv mai mare decât dublul nivelului cerut care este 20, ceea ce poate conduce la investiții de peste 1,5 miliarde EUR. Se estimează că economiile de energie produse de proiectele semnate și aprobate ar putea atinge 919 GWh pe an, iar totalul emisiilor de CO₂ evitate ar putea ajunge la 588 357 tone pe an.

3.6. Programul de sprijin pentru politica în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor

Programul de sprijin pentru politica în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (ICT-PSP), dispunând de un buget de 730 milioane EUR, are scopul de a stimula creșterea inteligentă și favorabilă incluziunii prin accelerarea adoptării pe scară largă și a utilizării tehnologiilor și conținutului digital inovator de către cetățeni, guverne și întreprinderi.

În perioada 2007 – 2013 s-au alocat peste 74 milioane EUR pentru acțiunile din domeniul eficienței energetice și al sustenabilității energiei, care s-au concretizat în 35 de proiecte-pilot și 5 rețele tematice. Proiectele privind clădirile au condus la reduceri cu până la 20 % ale consumului de energie și ale emisiilor de CO₂.

4. FINANȚAREA DIN PARTEA INSTITUȚIILOR FINANCIARE INTERNAȚIONALE (IFI) DESTINATĂ EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR

În afară de participarea la implementarea programelor de finanțare ale UE (a se vedea mai sus), instituțiile financiare internaționale europene operează propriile instrumente de investiții în eficiența energetică a clădirilor.

Începând din 2008 și până la sfârșitul anului 2011, Banca Europeană de Investiții (BEI) a introdus eficiența energetică în operațiunile sale curente, fapt ce a condus la un volum total de finanțare în UE de 4,8 miliarde EUR, din care 1,7 miliarde EUR în sectorul construcțiilor. În ceea ce privește eficacitatea acestor fonduri, se estimează că reducerile anuale de emisii rezultate în urma proiectelor de eficiență energetică au fost de 3 523 000 tone de echivalent CO₂ (din care 1 005 000 tone de echivalent CO₂ corespund finanțării din partea BEI) în 2010 și de 679 000 tone de echivalent CO₂ (din care 379 000 tone de echivalent CO₂ corespund finanțării din partea BEI) în 2011.

Începând din 2002, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a acordat împrumuturi și a furnizat capital în valoare de 1,8 miliarde EUR pentru 104 proiecte de eficiență energetică din UE. Finanțarea totală obținută de pe piață în această perioadă se ridică la 14,9 miliarde EUR (ceea ce înseamnă un efect de levier de aproximativ 1:7). În ceea ce privește eficacitatea, se estimează că aceste investiții au condus la reduceri ale emisiilor cu 5 milioane de tone CO₂ pe an. Economii de energie sunt apreciate la 1,8 milioane tone de echivalent petrol pe an.

Începând din 2002, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB) a aprobat o sumă totală de aproximativ 2,4 miliarde EUR pentru proiecte privind, cel puțin parțial, eficiența energetică, din care peste 1,9 miliarde EUR au fost destinate exclusiv eficienței energetice. Nu sunt disponibile date referitoare la eficacitatea acestei finanțări.

5. FINANȚAREA EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PRIN PROGRAME NAȚIONALE

Și guvernele naționale utilizează bugetele proprii în sprijinul eficienței energetice a clădirilor. Multe dintre măsurile existente au fost raportate Comisiei prin Planurile naționale de acțiune pentru eficiența energetică (PNAEE)⁶, precum și în temeiul Directivei PEC. Aceste rapoarte arată că măsurilor referitoare la clădiri li se datorează un foarte mare procent din economiile de energie comunicate (de exemplu, 58 % în Italia, 63 % în Irlanda, 71 % în Slovenia și 77 % în Austria). Dintre măsurile raportate, peste trei sferturi sunt granturi și scheme de credite preferențiale, după acestea urmând stimulentele fiscale. Se recurge, de asemenea, la contractarea performanței energetice, alocarea unităților cantitative în temeiul Protocolului de la Kyoto și impunerea de obligații pentru furnizorii de energie.

Puține state membre au furnizat însă detalii cu privire la eficacitatea măsurilor naționale de sprijin, astfel încât este dificil să se obțină o bună imagine de ansamblu a impactului acestora. În mare măsură, acest fapt este cauzat de lipsa obiectivelor *ex-ante* de eficiență energetică, a cerințelor de monitorizare și/sau a evaluărilor *ex-post*. În plus, în cazul în care au totuși loc, evaluările *ex-ante* sau *ex-post* sunt dificil de comparat din cauza utilizării unor indicatori și a unor metode de măsurare diferite, precum și din cauza domeniului diferit de aplicare al instrumentelor.

În ceea ce privește legătura cu finanțarea din partea UE, multe state membre au raportat în Planurile lor naționale de acțiune pentru eficiența energetică utilizarea fondurilor politicii de coeziune pentru investițiile în eficiența energetică, iar exemplele existente de bune practici arată că fondurile UE pot mobiliza investiții naționale suplimentare, atât publice, cât și private. Cu toate acestea, experiența a demonstrat că este nevoie de o dezvoltare în continuare a competențelor de planificare în mod optim a investițiilor.

Analiza a 25 de scheme de sprijin financiar pentru eficiență energetică a concluzionat că programele cu cel mai mare succes sunt cele bazate pe creditele preferențiale, completate adesea cu un grant și/sau un pachet de asistență tehnică, dar și că succesul depinde nu numai de clauzele și condițiile financiare, ci și de alți factori printre care se numără simplificarea procedurilor administrative, informarea cetățenilor și flexibilitatea condițiilor de finanțare.

6. FINANȚAREA DIN PARTEA SECTORULUI PRIVAT DESTINATĂ EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR

Sectorul privat asigură cea mai mare parte a finanțării pentru proiectele de eficiență energetică a clădirilor. Alături de proprietarii clădirilor și de locatari, care investesc în modernizarea proprietăților și, respectiv, a locuințelor, băncile comerciale își arată, de asemenea, interesul în acest sector, chiar dacă nivelul finanțării comerciale este încă relativ scăzut.

Cu toate acestea, din cauza numărului mare de investiții relativ mici și foarte diferite efectuate de proprietarii privați, nu există o imagine de ansamblu cuprinzătoare a fondurilor alocate pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. Deși investițiile în sectorul nerezidențial au tendința de a fi mai mari, nici pentru acest sector nu sunt disponibile date solide privind amploarea investițiilor în eficiența energetică.

⁶ PNAEE reprezintă o obligație de raportare în temeiul Directivei 2006/32/CE privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice. Toate aceste planuri naționale de acțiune pentru eficiența energetică (și traducerea lor în limba engleză) sunt disponibile la adresa: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/end-use_en.htm

7. CUM POATE FI ÎNCURAJATĂ EFECTUAREA MAI MULTOR INVESTIȚII DE EFICIENȚĂ MAI MARE?

Secțiunile următoare sintetizează acțiunile și inițiativele care sunt sau pot fi întreprinse pentru a îmbunătăți situația expusă mai sus. Acestea includ și opiniile părților interesate care au răspuns unei consultări publice desfășurate între februarie și mai 2012⁷.

7.1. Consolidarea cadrului de reglementare

Recent adoptata Directivă privind eficiența energetică, Directiva privind performanța energetică a clădirilor reformată și măsurile relevante luate în temeiul Directivelor privind proiectarea ecologică și etichetarea energetică alcătuiesc în prezent un cadru de reglementare cuprinzător pentru eficiența energetică a clădirilor.

Mulți respondenți la consultarea publică consideră că nu este neapărat necesară o reglementare suplimentară la nivelul UE, dar subliniază necesitatea unei viziuni pe termen lung și a unui angajament în favoarea eficienței energetice, unii dintre aceștia pledând pentru stabilirea unor obiective obligatorii. În opinia mai multor părți interesate, elementele-cheie sunt mai degrabă o implementare ambițioasă și o supraveghere strictă de către statele membre a aplicării legislației existente.

Alte sugestii s-au referit la autorizarea utilizării TVA și a regimului de impozitare în ansamblu pentru încurajarea măsurilor și a serviciilor din domeniul eficienței energetice, la modificarea normelor privind achizițiile publice și ajutoarele de stat în vederea promovării eficienței energetice și la adoptarea în întreaga UE a unei singure metode de calcul și a unui singur sistem de certificare pentru eficiența energetică a clădirilor.

Comisia va **monitoriza îndeaproape implementarea în statele membre** și va lua toate măsurile necesare pentru a asigura respectarea deplină a cadrului de reglementare relevant al UE. De asemenea, Comisia va continua să faciliteze schimbul de bune practici între statele membre prin **acțiuni concertate în vederea implementării Directivei PEC și a Directivei EE**.

Comisia **analizează** dacă, în vederea menținerii unui cadru clar care să permită sprijinul financiar pentru măsurile de eficiență energetică, este necesar să se adapteze, în lumina dispozițiilor Directivei EE, **normele privind ajutoarele de stat** care se aplică în domeniul eficienței energetice.

În ceea ce privește achizițiile publice, Directiva EE solicită deja statelor membre **să se asigure că guvernele centrale achiziționează** (în anumite condiții) **numai produse, servicii și clădiri performante din punctul de vedere al eficienței energetice** prin contractele care depășesc pragurile stabilite la articolul 7 din Directiva 2004/18/CE⁸. Organismele publice de la nivel regional și local trebuie încurajate, de asemenea, să procedeze la fel.

Comisia elaborează **un sistem de certificare comun la nivelul UE pentru performanța energetică a clădirilor nerezidențiale**, cu scopul de a defini o metodologie comună a UE de calcul al performanței energetice a acestor clădiri. Acesta se va baza pe un set revizuit de standarde CEN din domeniul Directivei PEC și va reprezenta o oportunitate unică de armonizare în mod voluntar a certificării performanței energetice a clădirilor în Europa.

⁷ Întrebările, răspunsurile, precum și o imagine de ansamblu a rezultatelor consultării sunt disponibile la adresa: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/consultations/20120518_eeb_financial_support_en.htm

⁸ JO L 134, 30.4.2004, p. 114.

7.2. Îmbunătățirea accesului la finanțare

În pofida numeroaselor experiențe pozitive, absorbția sprijinului financiar din partea UE și eficacitatea acestuia mai pot fi încă mult îmbunătățite. Acest lucru a fost confirmat de răspunsurile primite în cadrul consultării publice, care au fost covârșitor pozitive în legătură cu instrumentele disponibile la nivelul UE, dar au criticat complexitatea procedurilor de depunere a cererilor și birocrația și au subliniat lipsa de informare cu privire la oportunitățile de finanțare, mai ales la nivel local.

Îmbunătățirile sugerate au fost: mai multă flexibilitate în utilizarea fondurilor de coeziune (de exemplu, prin combinarea creditelor cu granturile), mai multe posibilități de grupare a proiectelor mici și mai multă îndrumare pentru decidenții politici (în special, la nivel local) cu privire la modul optim de utilizare a Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDER).

Părțile interesate au pledat, de asemenea, pentru utilizarea fondurilor publice în scopul furnizării de asistență tehnică, al acordării de credite în condiții atractive și al stimulării pieței ESCO/EPC, de exemplu, prin asigurarea unei surse de finanțare a măsurilor aferente clădirilor publice.

În plus, necesitatea de a oferi investitorilor mai multe informații obiective, fiabile și standardizate privind performanța creditelor (de exemplu, perioada de recuperare și randamentul investiției, ratele de nerambursare) a fost menționată ca fiind esențială pentru creșterea interesului sectorului privat în acest domeniu.

În propunerile sale pentru următorul Cadru financiar multianual (MFF), Comisia a inclus **creșterea fondurilor politicii de coeziune destinate măsurilor de încurajare a unei economii cu emisii scăzute de carbon** (în principal prin separarea, în scopul finanțării eficienței energetice și a energiei regenerabile, a unei cote de 20 % din FEDER pentru regiunile mai dezvoltate și cele de tranziție și, respectiv, de 6 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate), **extinderea utilizării instrumentelor financiare și eliminarea limitei de 4 % a sprijinului pentru investițiile în energie sustenabilă în sectorul rezidențial**.

În plus, în prima jumătate a anului 2013, Comisia va elabora **orientări tehnice privind utilizarea instrumentelor financiare inovatoare**, pentru a facilita o adoptare pe scară mai largă și o mai bună coordonare și implementare a acestor instrumente.

Statele membre trebuie să se asigure în prezent că **programele operaționale elaborate în contextul noului MFF sunt concepute astfel încât să utilizeze în mod optim fondurile politicii de coeziune destinate investițiilor în eficiența energetică**, în combinație cu finanțarea națională (și, eventual, cu cea acordată de IFI).

Pentru a sprijini statele membre, Comisia va elabora în 2013 **orientări privind selectarea și evaluarea proiectelor de eficiență energetică în vederea finanțării lor în cadrul politicii de coeziune**, care vor avea și scopul de a stabili o abordare mai standardizată.

Directiva EE oferă statelor membre oportunitatea de a crește semnificativ nivelul investițiilor în eficiența energetică a clădirilor, întrucât le solicită să stabilească, până în aprilie 2014, o **strategie pe termen lung de mobilizare a investițiilor în renovarea patrimoniului național imobiliar rezidențial și comercial**, precum și de a **încuraja instituirea de facilități financiare pentru măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice** în vederea maximizării beneficiilor aduse de fluxurile multiple de finanțare.

În plus, Comisia intenționează să **acorde în continuare asistență pentru dezvoltarea proiectelor**, prin continuarea facilității ELENA în cadrul programului Orizont 2020. În perioada următoare, această asistență va fi deschisă **unei game mai largi de beneficiari** din sectoarele public și privat, cu scopul de a sprijini elaborarea și lansarea unor scheme de

finanțare a energiei inovatoare și sustenabile. În paralel, Comisia **va stabili un cadru de monitorizare și evaluare** pentru a facilita standardizarea investițiilor în eficiența energetică și crearea astfel a unei referințe pentru compararea proiectelor de investiții care beneficiază de sprijin.

Comisia își propune să stimuleze industria să investească în cercetare și inovare în vederea identificării soluțiilor adecvate pentru serviciile publice, prin **furnizarea de sprijin pentru achiziția publică pre-comercială și pentru prima achiziție publică comercială a inovațiilor**, în cadrul programului Orizont 2020.

7.3. Abordarea disfuncționalităților pieței

Există multe disfuncționalități ale pieței care obstrucționează îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor; acestea variază de la barierele tehnice și financiare, până la obstacolele din domeniul informației și al comportamentului. O mare majoritate a respondenților la consultarea publică a considerat că prima urgență o constituie înlăturarea barierelor financiare, în special în ceea ce privește costurile inițiale de investiție ridicate și accesul limitat la credite, perioadele prea lungi de recuperare a investiției și riscurile de credit, stimulentele divizate între proprietari și chiriași, precum și problemele care apar în clădirile cu mai multe apartamente.

Mai mulți respondenți au subliniat însă că importanța relativă a diverselor bariere variază în funcție de statul membru și de sector (de exemplu, rezidențial, comercial, public).

În continuare, mulți respondenți au considerat că a doua urgență o constituie înlăturarea barierei reprezentate de lipsa unor informații adecvate și de încredere privind economiile de energie, eficiența măsurilor și instrumentele de sprijin financiar (pentru proprietarii clădirilor, profesioniștii din domeniul construcțiilor și, respectiv, sectorul financiar), după aceasta clasându-se nevoia de educație și formare și monitorizarea standardizată a economiilor de energie.

În ceea ce privește obstacolele din calea funcționării pieței, Directiva EE solicită statelor membre să evalueze și să ia măsurile adecvate pentru eliminarea barierelor din domeniul reglementării și din alte domenii care afectează eficiența energetică, în special privind **divizarea stimulentei între proprietarul și chiriașul unei clădiri, ori între proprietari, și recurgerea la contractarea performanței energetice și la alte mecanisme de finanțare de către terți prin intermediul unor contracte pe termen lung.**

Deși este preferabil să se asigure la nivel național, regional și/sau local consultanță personalizată privind instrumentele de sprijin financiar și soluțiile tehnice pentru eficiența energetică a clădirilor (în special proprietarilor de locuințe și IMM-urilor), Comisia va examina posibilitatea îmbunătățirii informațiilor furnizate la nivelul UE (în principal prin **portalul web Build UP: www.buildup.eu**).

Cu scopul de a obține **o imagine de ansamblu cuprinzătoare a sprijinului financiar pentru eficiența energetică acordat statelor membre**, Comisia va lansa în 2013 un studiu care va aborda, printre altele, lipsa informațiilor despre impactul măsurilor financiare asupra performanței energetice a clădirilor.

Comisia a propus continuarea, în contextul următorului Cadru financiar multianual, a **sprijinului pentru abordarea barierelor netehnologice**, prin intermediul programului Orizont 2020 în cadrul căruia vor fi alocate, în perioada 2014-2020, 6,1 miliarde EUR pentru cercetare și inovare la capitolul „Energie sigură, curată și eficientă”. O parte semnificativă din acest buget va fi orientată către aspectele netehnologice și către înlăturarea barierelor existente în domeniul reglementării, financiar, al pieței și comportamental, în cadrul priorității

„Preluarea pe piață a inovațiilor din domeniul energetic”, continuând experiența pozitivă obținută cu programul „Energie Inteligentă pentru Europa”.

7.4. Consolidarea pieței serviciilor energetice

Dezvoltarea în continuare a pieței serviciilor energetice este considerată adesea ca fiind unul dintre cele mai eficace mijloace de a stimula luarea măsurilor de eficiență energetică, în special în ceea ce privește clădirile publice și industria. Modelul de afaceri de pe această piață se bazează pe furnizarea de servicii energetice (și anume, pe utilizarea rațională a energiei, mai degrabă decât pe livrarea de energie în sine), adesea prin intermediul așa-numitei „contractări a performanței energetice” (EPC). În cadrul EPC, furnizorul de servicii (respectiv, o societate de servicii energetice - ESCO) asigură îmbunătățirea eficienței energetice prin finanțarea costurilor inițiale de investiție și refinanțarea acestora prin economiile realizate. În consecință, contractarea performanței energetice poate fi considerată un instrument financiar pentru îmbunătățirea eficienței energetice fără investirea capitalului clientului.

Mai multe părți interesate au subliniat necesitatea unui sprijin mai puternic pentru piața ESCO/EPC, de exemplu, prin înființarea mai multor sisteme de garantare a creditelor, prin instituirea unui cadru de certificare mai solid și prin creșterea încrederii în conceptul EPC.

În sectorul public, potențialul de finanțare în afara bilanțului a fost identificat ca fiind un stimulent pentru investițiile în clădiri publice, având în vedere, în special, obligația de a renova 3 % din clădirile administrației centrale pe an.

Pentru a facilita dezvoltarea în continuare a pieței ESCO/EPC, Comisia va pune în practică progresiv **campania sa de promovare și dezvoltare în întreaga Europă a competențelor necesare contractării performanței energetice și societăților de servicii energetice**. Campania se desfășoară, în principal, prin ateliere de dezvoltare a competențelor organizate de trei parteneri, și anume Centrul European de Expertiză al BEI în domeniul Parteneriatelor public-privat (CEEP) care se adresează administrațiilor centrale, inițiativa ManagEnergy care se adresează actorilor regionali și inițiativa „Pactul primarilor” care se adresează actorilor locali.

8. CONCLUZII

Imaginea care reiese din examinarea patrimoniului imobiliar european, a actualelor măsuri de sprijin financiar pentru eficiența energetică a clădirilor și a diferitelor obstacole din calea funcționării pieței arată că:

- situația diferă în mod semnificativ de la un stat membru la altul în ceea ce privește patrimoniul imobiliar, măsurile de sprijin financiar instituite și obstacolele din calea funcționării pieței;
- deși investițiile în eficiența energetică a clădirilor sunt în creștere și există multe exemple de bune practici referitoare la instrumente care asigură economii de energie în condiții de rentabilitate, informațiile privind eficacitatea diferitelor măsuri de sprijin financiar, atât la nivelul UE, cât și la nivel național, sunt limitate;
- există în continuare bariere importante care împiedică efectuarea mai multor investiții în eficiența energetică a clădirilor, și anume: lipsa, în rândul tuturor actorilor implicați, a informațiilor și a cunoștințelor privind finanțarea eficienței energetice; costurile inițiale mari, perioadele relativ lungi de recuperare și riscurile de credit (percepute) asociate investițiilor în eficiența energetică și prioritățile concurente ale beneficiarilor finali.

Pentru a-și atinge obiectivul de eficiență energetică pentru 2020 și obiectivele ambițioase de economii suplimentare pentru 2050, UE trebuie neapărat să majoreze sprijinul financiar pentru eficiența energetică a clădirilor. În acest sens, este necesar să se implementeze corect cadrul de reglementare, să se pună la dispoziție mai multe fonduri și să se înlăture principalele bariere.

După cum s-a arătat mai sus, Comisia este angajată în multe inițiative și activități de susținere a acestor obiective. Cu toate acestea, având în vedere natura patrimoniului și a sectorului imobiliar, precum și responsabilitatea lor în punerea în aplicare a legislației relevante și înlăturarea barierelor de pe piața națională, sarcina de a asigura efectuarea mai multor investiții rentabile revine în primul rând statelor membre.

În plus, având în vedere importanța unei abordări personalizate a finanțării eficienței energetice, este esențial ca între autoritățile publice, finanțatori și sectorul construcțiilor să existe o strânsă cooperare.

Nu în ultimul rând, proprietarii clădirilor vor trebui să fie convinși că o mai mare eficiență energetică a proprietăților aduce beneficii, respectiv nu numai o factură de consum de energie mai redusă, ci și un confort sporit și o mai mare valoare a proprietății. Acest lucru ar putea fi unul dintre cele mai importante obstacole care trebuie depășite în vederea creșterii eficienței energetice a clădirilor din Europa. Există însă puternice rațiuni macroeconomice pentru a proceda astfel și vor fi necesare stimulente direcționate și eforturi de sensibilizare pentru a schimba atitudinile. Foile de parcurs în domeniul renovării clădirilor pe care statele membre trebuie să le stabilească în temeiul noii Directive privind eficiența energetică reprezintă un instrument esențial în acest context, care trebuie să abordeze în mod explicit aspectele de mai sus.

În viitor, Comisia va continua să colaboreze cu statele membre și cu părțile interesate relevante pentru a identifica modul în care pot fi depășite barierele din calea investițiilor în eficiența energetică a clădirilor și poate fi îmbunătățit în continuare sprijinul financiar în acest domeniu.